

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

2025 ел, 03 ноябрь

г.Казань

КАРАР

900

№

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен тормышка ашыру» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында» 2013 ел, 18 декабрь, 1006 нчы карары белән расланган «Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен тормышка ашыру» Татарстан Республикасы дәүләт программасына үзгәреш кертү хакында

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты КАРАР БИРӘ:

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен тормышка ашыру» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында» 2013 ел, 18 декабрь, 1006 нчы карары белән (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2023 ел, 29 сентябрь, 1199 нчы, 2024 ел, 08 июль, 534 нче карарлары белән кертелгән үзгәрешләрне исәпкә алып) расланган «Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен тормышка ашыру» Татарстан Республикасы дәүләт программасына, аны яңа редакциядә бәян итеп, үзгәреш кертүгә (карарга теркәлгән).

Татарстан Республикасы
Премьер-министры

А.В.Песошин

Татарстан Республикасы
Министрлар Кабинетының
2013 ел, 18 декабрь, 1006 нчы
карары белән расланды
(Татарстан Республикасы
Министрлар Кабинетының
2023 ел, 03 ноябрь 900 нче
карары редакциясендә)

«Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» Татарстан
Республикасы дәүләт программасы

«Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» Татарстан
Республикасы дәүләт программасын гамәлгә ашыру өлкәсендә стратегик
приоритетлар

I. Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтенең хәзерге торышын бәяләү

«Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» Татарстан Республикасының дәүләт программасы (алга таба – Татарстан Республикасының дәүләт программасы) Россия Федерациясе күпмилләтле халкының гомумроссия гражданлык тәңгәллеген һәм бердәмлеген ныгытуга, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләрне гармонияләштерүгә, Татарстан Республикасында яшәүче халыкларның этномәдәни һәм тел төрлелеген саклауга һәм ярдәм итүгә, Россия жәмгыятең нигезе буларак традицион россия рухи-әхлакый кыйммәтләрен саклауга, кеше һәм граждан хокуклары һәм ирекләренең тигезлеген тәмин итүгә, Россия Федерациясендә чит ил гражданның уңышлы социаль һәм мәдәни адаптациясенә һәм аларның Россия жәмгыятең интеграциясенә, милләтара һәм конфессияара тынычлык һәм татулыкны ныгытуга, сәяси һәм социаль тотрыклылыкны тәмин итүгә, демократик институтларны үстерүгә юнәлдерелгән.

Татарстан Республикасында милләтара (этносара) мөнәсәбәтләр тотрыклылык, тыныч үзара бәйләнеш һәм төрле этник төркемнәр һәм конфессияләр вәкилләренә хезмәттәшлеге белән характерлана. Үзара хөрмәт һәм ышанычка нигезләнгән милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр уңай динамикага ия һәм республика дәүләт һәм муниципаль хакимият органнарының жәмәгать этномәдәни берләшмәләре һәм башка гражданлык жәмгыяте институтлары белән хезмәттәшлек итүдә аерым кайгырту предметы булып тора.

Татарстан Республикасының үзенчәлеге - халыкның күпмилләтлелеге һәм күпконфессионалылыгы. Татарстанның жәмгыяте үсеше хәзерге Татарстан территориясендә яшәүче халыкларның традицияләренә тыгыз этномәдәни үзара йогынтысы һәм үзара үтеп керүе белән характерлана. Бу процессның төп ролен традицион рәвештә татар һәм рус халыклары вәкилләре уйный, алар Татарстан Республикасында яшәүче башка халыклар вәкилләренә карата күпчелекне тәшкил итә.

Татарстан Россиянең иң күпмилләтле территорияләренең берсе булып тора, анда 175 милләт вәкиле яши. 2020 елгы Бөтенроссия халык санын алу нәтижәләре буенча, Татарстан Республикасында 4,0 миллионнан артык кешенең 53,6 процентын татарлар, 40,4 процентын руслар тәшкил итә. Идел буе халыклары вәкилләреннән чувашлар, удмуртлар, мари, мордва һәм башкортлар яши, алар Татарстан халкының 3,8 процентын тәшкил итә.

Татарстанда тарихи рәвештә төрле мәдәният һәм дин вәкилләренең озак вакыт бергә яшәве нәтижәсендә барлыкка килгән күрше-тирә белән дуслык традицияләре хәзерге вакытта да саклана. Татарстан Республикасында милләтара мөнәсәбәтләрнең торышын уңай бәяләүче республика халкы өлеше тотрыклы рәвештә 80 проценттан артык тәшкил итә.

Татарстан халкының күпмилләтле составы динамик рәвештә үзгәрә, шәһәрләрдә һәм районнарда яңа этник төркемнәр барлыкка килә. Республикада элекке союздаш республикалардан (әзербайжаннар, әрмәннәр, беларуслар, грузиннар, казахлар, кыргызлар, төрекмәннәр, украиннар, үзбәкләр, тажиклар) чыккан кешеләрнең жәмгыятьләре формалашкан. Сан ягыннан кимрәк (берничә йөз кеше) этник төркемнәр (жәмгыятьләр) Россия Федерациясенең башка төбәкләреннән (бурятлар, якутлар һәм башкалар), шулай ук ерак чит илләрдән (гарәпләр, вьетнамнар, төрекләр һәм башкалар).

Татарстанның эшләү, яшәү, белем алу өчен жәлеп итүчәнлегенә һәм шуңа бәйле миграцион үсеш белән бәйле процесслар актуальләшә: республикага ел саен 300 меңнән артык чит ил кешесе килә.

Эшчәнлегенә өстенлекле юнәлеште милләтара хезмәттәшлекне үстерү, мигрантларның социаль-мәдәни адаптациясе булган социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга дөүлэт ярдәме даими нигездә гамәлгә ашырыла.

Милләтара мөнәсәбәтләрне гармонизацияләүдә, милләтара һәм конфессияара тынычлык һәм татулыкны ныгытуда, чит ил гражданның уңышлы социаль-мәдәни адаптациясен һәм интеграциясен тәмин итүдә граждан жәмгыяте институтлары зур роль уйный. Алар арасында Татарстан халыклары ассамблеясе (алга таба – Ассамблея), Татарстан халыклары Яшьләр ассамблеясе, Казан шәһәре чит ил студентлары һәм аспирантлары ассоциациясе һәм «Яңа гасыр» автоном хәйрия коммерцияле булмаган оешмасы мөһим урын алып торалар.

Татарстанда хезмәт мигрантлары өчен дөүлэт хезмәтләре системасы, хезмәт базарында хокуклар һәм бурычлар, кабул итүче жәмгыятьтә тәртип һәм мәдәният нормалары, экстремизмны профилактикалау, социаль куркыныч авыруларны профилактикалау кагыйдәләре турында мәгълүмат бирү буенча кереш (ориентация) курслары үткәрелә.

Шул ук вакытта чит ил гражданның хокукый агарту системасын, аларның жәмгыятьтә социаль-мәдәни адаптациясен һәм интеграциясен камилләштерүне таләп итә, кабул итүче бергәлек һәм мигрантлар арасында мәдәни аралашуның түбән дәрәжәсендәге аерым күренешләр дә бар.

Республикада мәгърифәтнең күпмәдәни моделен үстерү һәм гомумроссия гражданлык тиндәшлеген формалаштыру, яшә буынны Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренең мәдәниятенә, теленә, гореф-гадәтләренә һәм гореф-гадәтләренә хөрмәт рухында тәрбияләү, мәгариф процессында гуманитар юнәлешнең

ролен күтәрү, Россия Федерациясе халыклары үзара хезмәттәшлегенен күпгасырлык тәҗрибәсен өйрәнү, республикада белем бирү системасын үстерү һәм милли телләрдә тәрбияләү өчен хокукый һәм матди шартлар булдыру буенча максатчан эш алып барыла.

Татарстан Республикасында яшәүче халыкларның телләрен, мәдәниятен һәм традицияләрен дәүләт тарафыннан яклауга зур игътибар бирелә.

Этносмәдәни үсеш, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр мәсьәләләрендә дәүләт идарәсе системасы, шулай ук мәгариф, мәдәният учреждениеләре, яшьләр сәясәте һәм массакуләм мәгълүмат чаралары кадрларының квалификациясен һәм компетентлыгын күтәрү мөһим бурыч булып тора.

Шул ук вакытта кайбер очракларда дини өлеш халыкларның тарихи формалашкан этномәдәни үзенчәлеген тигезләүче йогынты ясый. Татарстан Республикасы өчен традицион булмаган дини агымнарның үтеп керүе, «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәренен милләтара мөнәсәбәтләргә деструктив йогынтысы, тарихны фальсификацияләү омтылышлары, яңа тел сәясәте шартларында мәгариф өлкәсендә халыкларның тел хокукларын һәм тел ихтыяжларын тәэмин итү өчен шартларның житмәве күзәтелә.

Хәзерге вакытта, бөтен ил алдында булган кебек үк, Татарстан Республикасы алдында милләтара мөнәсәбәтләрнең реаль торышын һәм үсеш перспективаларын исәпкә алып, аларны хәл итүдә заманча концептуаль алымнар таләп ителгән бурычлар тора.

II. Татарстан Республикасы дәүләт программасын гамәлгә ашыру өлкәсендә Татарстан Республикасы дәүләт сәясәте өстенлекләре һәм максатлары тасвирламасы

Татарстан Республикасы дәүләт программасының өстенлекләре Россия Федерациясе Президентының «Россия Федерациясенен 2030 елга кадәр һәм 2036 елга кадәр перспективада үсешенен илкүләм максатлары турында» 2024 елның 7 маендагы 309 номерлы Указына (алга таба - Россия Федерациясенен үсешенен илкүләм максатлары), Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2021 елның 1 октябрәндәге 2765-б номерлы боерыгы белән расланган 2024 елга кадәрге чорда һәм 2030 елга кадәрге план чорына Россия Федерациясен үстерүнең илкүләм максатларына ирешү буенча Россия Федерациясе Хөкүмәтенен бердәм планына (алга таба - Бердәм план), шулай ук «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен раслау турында» 2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән расланган 2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясенә (алга таба - Стратегия-2030) аваздаш.

Татарстан Республикасы дәүләт программасын гамәлгә ашыру өлкәсендә Татарстан Республикасы дәүләт сәясәтенен максатлары Россия Федерациясе Президентының «2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясе дәүләт илкүләм сәясәте стратегиясе турында» 2012 елның 19 декабрәндәге 1666 номерлы Указы белән расланган 2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясе дәүләт илкүләм сәясәте стратегиясенен (алга таба - Россия Федерациясе дәүләт илкүләм сәясәте стратегиясе) һәм Татарстан Республикасы Президентының «Татарстан Республикасында дәүләт илкүләм сәясәте концепциясен раслау турында» 2008 елның 3 июлендәге

ПУ-312 номерлы Указы белән расланган Татарстан Республикасында дәүләт илкүләм сәясәте концепциясенә төп нигезләмәләре, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәте өлкәсен жайга сала торган башка норматив хокукый актлар белән нигезләнган.

Татарстан Республикасының стратегик максатларына һәм социаль-иқтисади үсеш бурычларына ирешү максатларында Татарстан Республикасы дәүләт программасы күрсәткечләре системасы эшләнде.

1 нче максат. Гомумроссия гражданлык идентификациясен һәм Россия Федерациясенә күпмилләтле халкының бердәмлеген ныгыту түбәндәге күрсәткечкә ирешү белән характерлана: гомумроссия гражданлык идентификациясе дәрәжәсе 80 проценттан түбән булмаска тиеш.

2 нче максат. Татарстан Республикасында яшәүче халыкларның этномәдәни һәм тел төрлелеген саклау һәм яклау, традицион Россия рухи-әхлакый кыйммәтләрен нигез итеп, милләтара һәм диннәр арасындагы мөнәсәбәтләрне гармонизацияләү түбәндәге күрсәткечләргә ирешү белән характерлана:

Татарстан Республикасында милләтара мөнәсәбәтләрнең торышын уңай бәяли торган республика халкы өлеше кимендә 80 процент;

Татарстан Республикасында конфессияара мөнәсәбәтләрнең торышын уңай бәяләүче республика халкы өлеше кимендә 80 процент.

3 нче максат. Кеше һәм гражданның раса, милләт, тел, килеп чыгыш, милек һәм вазыйфа хәле, яшәү урыны, дингә караш, инанулар, жәмәгать оешмаларына карау, шулай ук башка шартлардан бәйсез рәвештә хокук һәм ирекләр тигезлеген тәмин итү түбәндәге күрсәткечкә ирешү белән характерлана: милли, тел яки дини билгеләре буенча үз-үзенә карата дискриминация булмауны билгеләп үтүче гражданнар өлеше сораштырылган гражданнарның гомуми санында кимендә 85 процент.

4 нче максат. Россия Федерациясендә чит ил гражданнарының уңышлы социаль һәм мәдәни адаптациясен тәмин итү һәм аларның Россия жәмгыятенә интеграциясе түбәндәге күрсәткечкә ирешү белән характерлана: чит ил гражданнарына карата тискәре мөнәсәбәт булмауны билгеләүче гражданнар өлеше кимендә 75 процент.

5 нче максат. Милләтара һәм конфессияара тынычлык һәм татулыкны ныгыту, сәяси һәм социаль тотрыклылыкны тәмин итү, демократик институтларны үстерү түбәндәге күрсәткечкә ирешү белән характерлана: Татарстан Республикасы бюджеты хисабына дәүләт ярдәме күрсәтү, дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру өлкәсендә проектларны гамәлгә ашыручы кимендә 20 коммерцияле булмаган оешмага ярдәм итү.

III. Стратегик өстенлекләр, илкүләм максатлар һәм Стратегия-2030 максатлары, Россия Федерациясе дәүләт программалары күрсәткечләре белән үзара бәйләнеш турында белешмәләр

Татарстан Республикасы дәүләт программасының бурычлары Россия Федерациясенә илкүләм үсеш максатларын, Бердәм планын, Россия Федерациясе Хөкүмәтенә «Дәүләт илкүләм сәясәтен гамәлгә ашыру» Россия Федерациясе дәүләт программасын раслау турында» 2016 елның 29 декабрәндәге 1532 номерлы карары

белән расланган «Дәүләт илкүләм сәясәтен гамәлгә ашыру» Россия Федерациясе дәүләт программасын (алга таба – Россия Федерациясе дәүләт программасы), Стратегия-2030 исәпкә алып формалаштырылган.

IV. Татарстан Республикасы дәүләт илкүләм сәясәте өлкәсендә дәүләт идарәсе бурычлары, аларны нәтижәле хәл итү ысуллары

Татарстан Республикасы дәүләт программасының максатлары Россия Федерациясенен дәүләт илкүләм сәясәте стратегиясенен һәм Татарстан Республикасы Президентының «Татарстан Республикасында дәүләт илкүләм сәясәте концепциясен раслау турында» 2008 елның 3 июлендәге ПУ-312 номерлы Указы белән расланган Татарстан Республикасында дәүләт илкүләм сәясәте концепциясенен төп нигезләмәләре, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасында дәүләт илкүләм сәясәте өлкәсен көйләүче башка норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

Татарстан Республикасы дәүләт программасының максатлары - Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру, милләтара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны ныгыту, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләрне гармонизацияләү, Татарстан Республикасында яшәүче халыкларның этномәдәни һәм тел күптөрлелеген, Россиянең традицион рухи-әхлакый кыйммәтләрен саклап калу һәм дәвам иттерү, чит ил гражданнын Россия жәмәгәтчелегенә уңышлы социомәдәни адаптацияләү һәм интеграцияләү, гомумроссия гражданлык бердәйлеген һәм Россия Федерациясенен күпмилләтле халкы бердәмлеген ныгыту.

Максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычлар хәл ителә:

1) гражданнын тигез хокуклылыгын һәм аларның конституциячел хокукларын гамәлгә ашыруны тәмин итү;

2) милләтара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләрне гармонияләштерүне тәмин итү;

3) Татарстан Республикасында яшәүче халыкларның этномәдәни һәм рухи үсешенә ярдәм күрсәтү, Россия жәмгыяте нигезләре буларак традицион рухи-әхлакый кыйммәтләрне саклау, гомумроссия гражданлык бердәйлеген ныгыту;

4) гражданлык үзәгын, ватанпәрвәрлекне, гражданлык жаваплылыгын, үз Ватаныбыз тарихы өчен горурлык хисен формалаштыру, милләтара аралашу культураны тәрбияләү;

5) Россия Федерациясенен дәүләт теле һәм милләтара аралашу теле буларак рус телен һәм Татарстан Республикасында яшәүче халыклар телләрен саклап калу һәм үстерү;

6) чит ил гражданнын (мигрантларны) социомәдәни адаптацияләү һәм интеграцияләү системасын камилләштерү;

7) дәүләт милли сәясәте өлкәсендә дәүләт идарәсен камилләштерү, шул исәптән Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыруны фәнни-мәгариф һәм мәгълүмати тәмин итү;

8) дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашырганда дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнарының граждан жәмгыяте институтлары белән үзара хезмәттәшлеген камилләштерү.

Татарстан Республикасы дәүләт программасын гамәлгә ашыру кысаларында Татарстан Республикасы бюджетыннан жирле бюджетларга бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрен, Татарстан Республикасы дәүләт программасын гамәлгә ашыру кысаларында Татарстан Республикасы бюджетыннан юридик затларга субсидияләр бирү һәм бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыру кагыйдәләрен, шулай ук Татарстан Республикасы дәүләт программасын гамәлгә ашыру кысаларында капитал салуларны гамәлгә ашыру турында карарларны раслый торган Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары исемлегенә

Т/с	Документ тибы	Документ төре	Документ исеме	Реквизитлары	Эшләүче	Документ текстна гиперссылка
1	2	3	4	5	6	7
1.	Башка бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләре	Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары	Мәдәни-ял итү чараларын үткәрү өчен Татарстан Республикасы муниципаль районнары һәм шәһәр округлары бюджетларына Татарстан Республикасы бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрен раслау турында	20.07.2021 № 620	Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы	https://pravo.tatarstan.ru/npa_kabmin/post?npa_id=806693
2.	Башка бюджетара трансфертлар бирү тәртибе	Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары	Кабер ташлары кую һәм күмү урыннарын төзекләндерү, бюстлар, стелалар урнаштыру, мемориалларны ремонтлау һәм янындагы территорияне төзекләндерү, хәрби күмүләрне торгызу өчен Татарстан Республикасы муниципаль районнары һәм шәһәр округлары бюджетларына Татарстан Республикасы бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар бирү тәртибен раслау турында	15.07.2022 № 684	Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы	https://pravo.tatarstan.ru/npa_kabmin/post/?npa_id=1015726

1	2	3	4	5	6	7
3.	Грантлар бирү тәртибе, башка бюджетара трансфертлар бирү кагыйдэләре	Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары	Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан Татарстан Республикасы дәүләт мәдәният учреждениеләренә һәм муниципаль мәдәният учреждениеләренә иң яхшы хезмәткәрләренә квалификация күтәрү программаларын узу, тәҗрибә алмашу чараларында катнашу өчен Татарстан Республикасы бюджетыннан грантлар бирү тәртибен, Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан Татарстан Республикасының иң яхшы дәүләт мәдәният учреждениеләренә һәм иң яхшы муниципаль мәдәният учреждениеләренә мәдәният өлкәсендәге проектны гамәлгә ашыру өчен Татарстан Республикасы бюджетыннан грантлар бирү тәртибен, Иң яхшы муниципаль мәдәният учреждениеләренә грантлар түләү өчен Татарстан Республикасы бюджетыннан Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре бюджетларына башка бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрен раслау турында	10.09.2022 № 980	Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы	https://pravo.tatarstan.ru/npa_kabmin/post/?npa_id=1038741

1	2	3	4	5	6	7
4.	Татарстан Республикасы бюджетыннан субсидияләр бирү тәртибе	Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары	Мәдәният, сәнгать, кинематография, анимация, мәдәни мирасны популярлаштыру, дәүләт милли сәясәте, халыкара, төбәкара хезмәттәшлек өлкәсендә проектларны гамәлгә ашыруга, чараларны оештыруга һәм уздыруга, Россия Федерациясендә һәм дөньякүләм кинлектә татар мәдәниятен популярлаштыруга, журналистика өлкәсендә ижади хезмәткәрләрнең кадрлар потенциалын ныгыту чараларын оештыруга һәм уздыруга, сугыш елларында хәбәрсез югалган дип саналган Татарстан АССРда туучыларны һәм анда яшәүчеләрне эзләү эшләрен башкаруга бәйле чыгымнарны финанс белән тәэмин итү (каплау) өчен дәүләт (муниципаль) учреждениеләре, дәүләт корпорацияләре (компанияләре) һәм гавами-хокукый компанияләр булмаган, коммерциягә карамаган оешмаларга Татарстан Республикасы бюджетыннан субсидияләр бирү тәртибен раслау турында	20.02.2025 № 99	Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы	https://pravo.tatarstan.ru/npa_kabmin/post/?npa_id=1586579